

ICAS รับเงินเช็คทันใจใน 1 วัน มุ่งสู่ศูนย์หักบัญชีเดียวทั่ว ปท.

สปท.ประเดิมระบบ ICAS ลง กทม. เตรียมขยายทั่วประเทศปี 2556 พร้อมใช้ศูนย์หักบัญชีแห่งเดียวเคลียร์เช็คทั่วประเทศ ฟรีค่าธรรมเนียม 3 เดือนแรก มั่นใจระบบส่งภาพเช็คออนไลน์ปลอดภัย ได้เงินเร็วในวันเดียว

ปัจจุบัน การใช้เช็คมีปริมาณสูงถึงวันละ 2 แสนฉบับ แต่ละวันพนักงานที่ศูนย์หักบัญชีจะต้องเจอกับกองเอกสารเช็คจำนวนมากที่รอกระบวนการเคลียร์จึงทำให้กระบวนการตรวจสอบข้อมูลต้องใช้เวลาอันยาวนาน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้นำระบบ ICAS มาทดแทนกระบวนการเดิมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและระยะเวลาในการเคลียร์เช็คให้มีความรวดเร็ว สามารถรับเงินได้ภายใน 1 วันทำการ

กทม.นำร่องระบบ ICAS ส่งภาพเช็คออนไลน์ได้เงินเร็ว

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย กล่าวว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารสมาชิกศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ได้เริ่มใช้ระบบการหักบัญชีเช็คโดยใช้ภาพเช็ค ICAS (Imaged Cheque Clearing and Archive System) วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2555 ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพราะมีการใช้งานหนาแน่น โดยมีสัดส่วนการใช้เช็คถึง 71 เปอร์เซ็นต์ และยังมีสัดส่วนด้านมูลค่าเช็คสูงถึง 90 เปอร์เซ็นต์ของประเทศ การใช้ระบบ ICAS ในกรุงเทพฯและปริมณฑลจะเป็นการนำร่องในการที่จะนำช่องทางออนไลน์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ส่วนระยะต่อไปจะมีการขยายการใช้งานระบบ ICAS ออกไปยังพื้นที่ต่างจังหวัด

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

และจะครอบคลุมทั่วประเทศภายในปี 2556 จากนั้นจะมีการเชื่อมระบบเข้ามาทีเดียวเพื่อจัดการเคลียร์เช็คทั้งระบบ

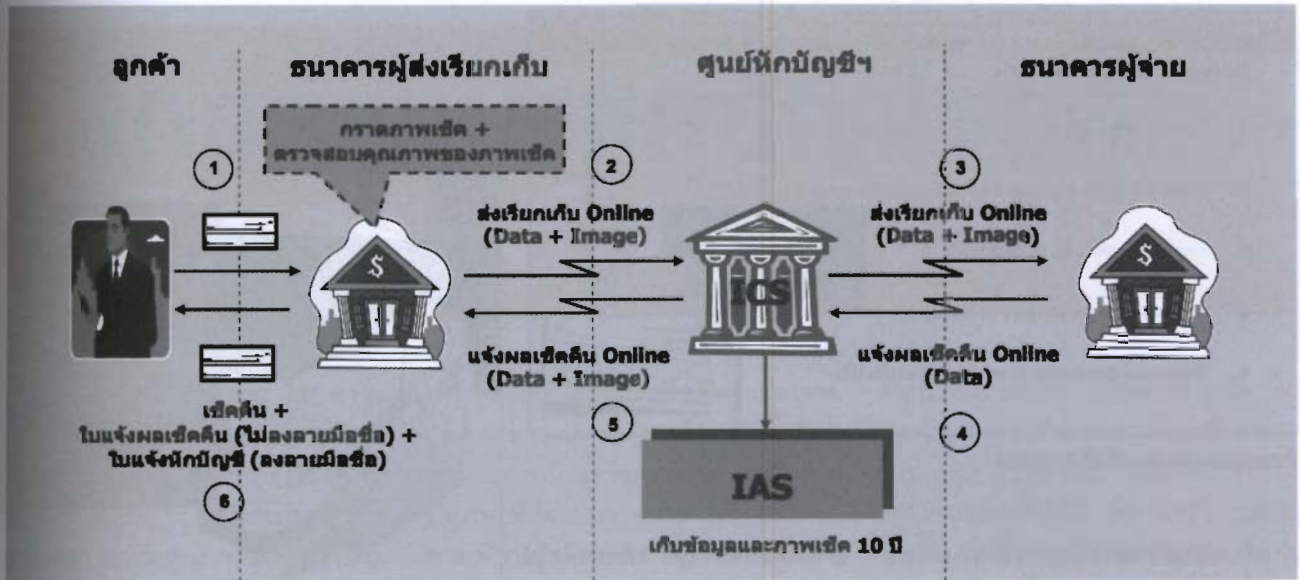
"จุดเด่นของระบบ ICAS คือ การใช้เครือข่ายออนไลน์แทนระบบคมนาคมขนส่งเช็ค โดยธนาคารผู้นำฝากจะทำการสแกนภาพเช็คและข้อมูลลงในระบบ ก่อนจะส่งไปยังศูนย์หักบัญชีและธนาคารผู้จ่ายต่อไป ส่งผลให้ผู้นำเช็คไปเบิกเงินที่ธนาคารจะสามารถได้รับเงินภายใน 1 วันทำการ เพราะไม่มีขั้นตอนการขนส่งเช็คที่ใช้เวลานาน ระยะเวลาที่รวดเร็วขึ้นนี้ ช่วยให้ระบบเศรษฐกิจมีเม็ดเงินหมุนเวียนคล่องตัวมากขึ้นถึงวันละ 1,640 ล้านบาท และยังลดค่าเสียโอกาสทางการเงินให้กับประชาชนถึงปีละ 100 ล้านบาท"

ลดต้นทุนการดำเนินการ เดินหน้าสู่ One Clearing House

ดร.ประสารกล่าวว่า การเปลี่ยนมาใช้ระบบ ICAS ส่งผลให้ต้นทุนในการขนส่งเช็คลดลง จากการเก็บข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า แต่ละวันต้องมีการขนส่งเช็คเพื่อเบิกจ่ายมากกว่า 2 แสนฉบับ แต่เมื่อใช้ระบบ ICAS แทนการขนส่งเดิมจะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายลงไปมากกว่า 600 ล้านบาทต่อปี นอกจากนี้ การเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยระบบ ICAS จะทำให้เกิดศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์เพียงแห่งเดียว หรือ "One Clearing House" ในการทำหน้าที่หักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารทั่วประเทศได้ เปรียบเทียบกับปัจจุบันที่ต้องใช้สำนักหักบัญชีกว่า 80 แห่งทั่วประเทศในการดำเนินการ

"ระบบ ICAS จะทำให้สามารถรวมระบบการหักบัญชีเช็คจากปัจจุบันที่มี 3 ระบบงาน ได้แก่ ระบบการหักบัญชีเช็คเรียกเก็บระหว่างธนาคารในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล (ระบบ ECS) ระบบการหักบัญชีเช็คในต่างจังหวัด และระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คข้ามเขตสำนักหักบัญชี ให้เหลือเพียงระบบเดียว

โดยกระบวนการจะเริ่มจากลูกค้านำเช็คเข้าฝากที่ธนาคาร จากนั้นธนาคารผู้รับเช็คสแกนภาพเช็คทั้งด้านหน้าและด้านหลัง และเก็บข้อมูลเช็ค โดยจะแบ่งออกเป็นสอง

กระบวนการในระบบ ICAS

ส่วนคือ 1. ไฟล์ภาพเช็ค 2. ไฟล์ข้อมูล ส่งมายังศูนย์หักบัญชี เพื่อคัดแยกภาพเช็คและข้อมูล จากนั้นจึงส่งต่อให้ธนาคารผู้จ่ายตรวจสอบและอนุมัติตัดจ่ายเงินตามเช็คต่อไป ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งเป้าหมายว่า ในปี 2556 จะขยายการใช้งานระบบ ICAS ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และเร่งดำเนินการทำวัน เคลียร์ริงเฮาส์ให้แล้วเสร็จ เพื่อให้การเช็คในปัจจุบันสามารถได้รับเงินในระยะเวลา 1 วันทำการทั่วประเทศ

ลดการใช้เช็คพิเศษในระบบ 3 เดือนแรกฟรีค่าธรรมเนียม

ดร.ประสารกล่าวอีกว่า เนื่องจากระบบ ICAS ใช้เทคโนโลยีการเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยภาพในแบบ Grayscale และ Black & White ซึ่งเป็นภาพเดจิสิตราตัวธนาคารผู้จ่ายจึงไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของพื้นผิว และความถูกต้องของเดจิสิตของตราประทับได้

นอกจากนี้ ความเข้มของสีตราประทับอาจบดบังลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเช็ค และข้อมูลสำคัญส่วนต่างๆ จนไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลแท้จริง จึงจำเป็นที่จะต้องลดการใช้เช็คพิเศษเหล่านี้ลง เพื่อที่จะโอนถ่ายระบบเช็คเดิมมาสู่ระบบ ICAS ทั้งหมด แต่ในระยะ 3 เดือนแรกจะยังมีการนำส่งเช็คแบบเดิมควบคู่กับระบบ ICAS เพื่อ

อำนวยความสะดวกกับผู้ใช้เช็คพิเศษแบบเดิมไปก่อน ขณะที่ในอนาคตจะขอความร่วมมือจากธนาคารสมาชิกให้ลดการใช้เช็คพิเศษเหล่านี้

“ช่วงนำร่องในพื้นที่กรุงเทพฯ และบริเวณพล ธนาคารจะพยายามเต็มที่ให้ผู้ใช้งานสามารถรับเงินในระยะเวลา 1 วันทำการ เพียงแต่อาจต้องมีการปรับเวลาในการแลกเปลี่ยนเช็คให้มีความสอดคล้องกัน แต่ในช่วงเปลี่ยนผ่านก็จะพยายามประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน บริษัท ห้างร้านต่างๆ ที่มีการใช้เช็คพิเศษ ช่วยกันลดการใช้เช็คที่มีตราประทับ เพื่อให้เช็คทุกประเภทจะสามารถเข้าสู่ระบบ ICAS ได้ทั้งหมด จากนั้นก็จะลดขั้นตอนในระบบเดิมออกไปเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน”

ด้านค่าธรรมเนียมการดำเนินการจะรอให้ธนาคารพาณิชย์นำระบบ ICAS มาใช้อย่างแพร่หลายก่อน ถึงจะเริ่มประเมินต้นทุนการดำเนินการ โดยจะกำหนดให้สอดคล้องกับต้นทุนเพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ในระยะ 3 เดือนแรกจะยกเว้นค่าธรรมเนียมแก่ธนาคารสมาชิก เพราะยังเป็นช่วงแรกที่เริ่มใช้ระบบ ขณะที่ประชาชนผู้ใช้เช็คยังอยู่ระหว่างขั้นตอนพิจารณา

ในระยะแรกจะยังคงมีเช็คที่มีลักษณะพิเศษ เพราะธนาคารสมาชิกยังจำเป็นต้องรักษาระบบเดิมเอาไว้ก่อน เพื่อสร้าง

ความมั่นใจในระบบเช็ค เพราะฉะนั้นต้นทุนการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นอาจจะยังไม่สามารถลดได้เต็มที่ แต่ในอนาคตเมื่อสามารถลดเช็คพิเศษต่างๆ พัฒนาจนกลายเป็น One Clearing House เพื่อลดต้นทุนการดำเนินงานได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ จะกลับมาพิจารณาอีกครั้งเพื่อที่จะให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ในด้านค่าใช้จ่าย

เพิ่มลายน้ำใหม่กับปลอมแปลง ตรวจเช็คละเอียดก่อนเก็บ 10 ปี

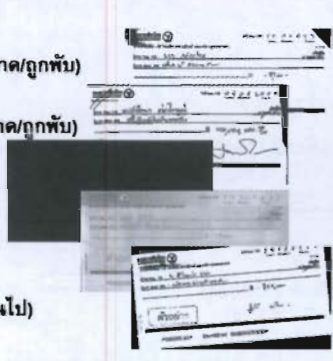
ดร.ประสารกล่าวอีกว่า ด้านความปลอดภัยของเช็คที่อาจเกิดการปลอมแปลง นอกเหนือจากโค้ด MICR Clear Band ด้านล่างของเช็คแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้มีการเพิ่มลายน้ำลงบนตัวเช็ค ซึ่งเป็นลายน้ำที่มีรูปแบบตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด มีขนาดความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 2 เซนติเมตร ฝังอยู่ในเนื้อกระดาษและกระจายอยู่ทั่วไปบนตัวเช็ค

โดยในเช็คแต่ละฉบับจะต้องมีลายน้ำกลางเต็มรูปอย่างน้อย 1 รูป และสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อยกขึ้นส่องกับแสงสว่าง เพื่อให้สามารถตรวจสอบเช็คของธนาคารอื่นที่ลูกค้านำมาฝาก โดยธนาคารผู้ออกเช็คสามารถใส่ลายน้ำที่มีรูปแบบเฉพาะของแต่ละธนาคารไว้ควบคู่กับลายน้ำกลางได้ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม

Image Quality Assurance (IQA) ของระบบ ICAS

ประกอบด้วย 5 ลักษณะ ดังนี้

1. **Folded or Torn Document Corners (มุมขาด/ถูกพับ)**
2. **Folded or Torn Document Edges (ขอบขาด/ถูกพับ)**
3. **Image Too Dark (ภาพมืดเกินไป)**
4. **Image Too Light (ภาพสว่างเกินไป)**
5. **Excessive Document Skew (ภาพเอียงเกินไป)**

การตรวจสอบคุณภาพเช็คในระบบ IQA

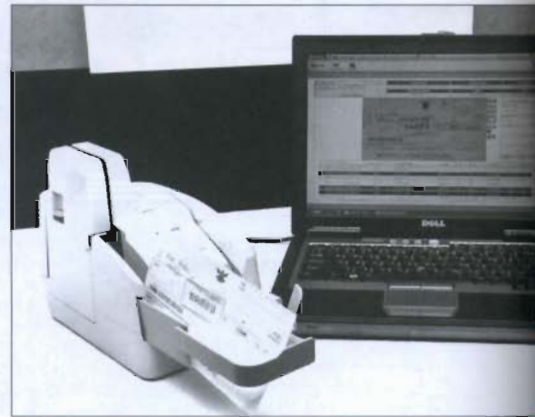
ภายในของธนาคารผู้ออกเช็คเอง โดยลายน้ำดังกล่าวต้องไม่อยู่ติดหรือทับลายน้ำของธนาคารแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ กระดาษที่ใช้พิมพ์เช็คต้องเป็นกระดาษ CBS 1 (London Clearing Banks Paper Specification No.1) เป็นกระดาษที่มีการเคลือบผิวด้วยกรรมวิธีพิเศษเพื่อให้เกิดการยึดเกาะโทนเนอร์ (Toner) ได้ดี สามารถป้องกันการขูดลอก ลบ หรือแก้ไขข้อมูลที่พิมพ์จากเครื่องพิมพ์เลเซอร์ หากมีการแก้ไขจะทิ้งร่องรอยให้เห็นอย่างชัดเจน

ด้านกระบวนการหลังจากที่ผู้ใช้ทำการนำฝากเช็คแล้ว ธนาคารผู้รับเช็คจะทำการตรวจสอบภาพเช็คตามมาตรฐาน IQA (Image Quality Assurance) เพื่อให้ได้ภาพเช็คที่มีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐานที่กำหนด จากนั้นจะสแกนภาพด้วยเครื่องถ่ายภาพเช็ค โดยจะต้องใช้ภาพแบบ Grayscale เฉพาะ ด้านหน้าของเช็คเพื่อใช้ในการตรวจสอบการแก้ไขและปลอมแปลงเช็ค ด้วยความละเอียด 100 dpi สกุลไฟล์ JPG จำนวน 1 ภาพ และภาพแบบ Black & White ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เพื่อตรวจสอบลายมือชื่อและการสลักหลังเช็คด้วยความละเอียด 200 dpi สกุลไฟล์ TIFF จำนวน 2 ภาพ รวมเป็น 3 ภาพ พร้อมกับข้อมูลเช็คจากโค้ด MICR Clear Band ส่งมายังศูนย์หักบัญชี

จากนั้นศูนย์หักบัญชีจะดำเนินการประมวลผล ชำระดุลระหว่างธนาคาร ก่อนจะส่งข้อมูลต่อไปยังธนาคารผู้จ่าย ซึ่งธนาคารผู้จ่ายจะแจ้งผลข้อมูลเช็คกลับ

มายังศูนย์หักบัญชี เพื่อส่งต่อกับธนาคารผู้รับเช็คและแจ้งผลไปยังลูกค้าธนาคารต่อไป โดยกระบวนการตั้งแต่แรกเริ่มจะผ่านระบบออนไลน์ทั้งหมด ส่วนข้อมูลที่ได้ทั้งไฟล์ภาพและข้อมูลโค้ด MICR Clear Band นั้น ศูนย์หักบัญชีจะทำการจัดเก็บไว้ในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค IAS (Image Archive System) เป็นเวลา 10 ปี โดยระหว่างช่วง

เครื่องถ่ายภาพเช็คตามมาตรฐาน IQA

เวลาจัดเก็บธนาคารผู้เกี่ยวข้องกับเช็คสามารถที่จะขอดูไฟล์ภาพเช็ครวมถึงข้อมูลต่างๆ ได้ผ่านระบบออนไลน์ทันที ทำให้มีความสะดวกในการที่จะสืบค้นข้อมูลหากเกิดปัญหาฟ้องร้องสามารถที่จะนำไฟล์ภาพเช็คไปใช้อ้างอิงตามกฎหมายได้ทุกกรณี

คำแนะนำก่อนใช้ระบบ ICAS

1. เช็คที่นำเข้าสู่ระบบ ICAS จะต้องไม่ถูกตราประทับ/ตราหมุน/ตราสี เนื่องจากระบบ ICAS ใช้ภาพเช็คเจดสีเทาและขาวดำในกระบวนการเรียกเก็บ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบลักษณะของพื้นผิวและความถูกต้องของเจดสีบนตราประทับได้ นอกจากนี้ สีของตราประทับยังอาจบดบังลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายจนไม่สามารถตรวจสอบได้
2. เช็คที่นำฝากจะต้องอยู่ในสภาพสมบูรณ์ มองเห็นรายละเอียดชัดเจนตามมาตรฐาน IQA
3. เช็คมาตรฐานเดิมสามารถใช้ได้ถึงปลายปี 2556 จากนั้นจะเปลี่ยนเป็นเช็คมาตรฐานใหม่ (Image Friendly) ที่ อย.ปรับปรุงขึ้น
4. ผู้ใช้เช็คสามารถยกเลิกการใช้ระบบตราประทับเพื่อเข้าสู่ระบบ ICAS ได้ทันทีโดยการติดต่อกับธนาคารเจ้าของบัญชี
5. การเปลี่ยนมาใช้ระบบ ICAS ผู้บริโภคจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ นอกจากระยะเวลาที่ใช้รวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถรับเงินได้ใน 1 วันทำการ
6. ภาพเช็คที่ศูนย์หักบัญชีเก็บไว้สามารถใช้อ้างอิงทางกฎหมายได้ทุกกรณี
7. เนื่องจากกระบวนการมีความรวดเร็วมากขึ้น ธนาคารจะขยายเวลาการรับฝากเพิ่มขึ้นประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที จากปัจจุบันที่ธนาคารปิดรับฝากที่ประมาณ 13.00-14.00 น. จะขยายเวลาเป็น 14.30-15.30 น. หรือใกล้เวลาปิดทำการของธนาคาร
8. ในช่วงแรกจะยังคงมีกระบวนการขนส่งเช็คแบบเดิมควบคู่ไปกับระบบ ICAS และไม่ใช่ว่าการเปลี่ยนแปลงแบบทันทีทันใด